



ת"פ (עכו) 54347-09-20 - מדינת ישראל ע"י שלוחת התביעות גליל נ' רומן קופמן ע"י

ת"פ (עכו) 54347-09-20 - מדינת ישראל ע"י שלוחת התביעות גליל נ' רומן קופמן ע"י שלום עכו
ת"פ (עכו) 54347-09-20
מדינת ישראל ע"י שלוחת התביעות גליל

נ ג ד

רומן קופמן ע"י

ב"כ עו"ד אסף צברי, מטעם הסנגוריה הציבורית

בית משפט השלום בעכו

[20.10.2024]

כבוד השופטת שושנה פיינסוד-כהן

החלטה

1. עניינה של החלטה זו בקשתה של המאשימה להגיש לבית המשפט מסמכים חדשים, אותם מסר לה עד תביעה מרכזי בעת ראיון שערך לו התובע לצורך ריענון, רגעים ספורים לפני תחילת שמיעת הראיות, כך גם באשר לאמירות חדשות של העד.
2. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת החזקת סכין שלא כדין. על פי הנטען בכתב האישום נמצא הנאשם מחזיק בסכין בכניסה לסניף המוסד לביטוח לאומי ביום 21.1.20.
3. הנאשם כפר באשמתו הנטענת על פי כתב האישום.
- בישיבת בית המשפט אשר התקיימה ביום 12.9.21 הודיע הסנגור כי טענות ההגנה הינן כנגד חוקיות החיפוש וכי אינו נדרש לחקירה נגדית של אף לא אחד מעדי התביעה המופיעים בכתב האישום והוא מסכים להגשתן של כל ראיות המאשימה.
- על אף הודעתו זו של הסנגור הודיע ב"כ המאשימה כי יעידו בישיבת שמיעת הראיות את עד התביעה מס. 1, המאבטח בכניסה לסניף הביטוח הלאומי.
- הסנגור הודיע לפרוטוקול בית המשפט כי "קיבלתי את רשימת חומרי החקירה. אני מבין מכך הצהרה חד משמעית של המאשימה, כי אלה חומרי החקירה. לא תתבקש הגשת ראיה כלשהי שאינה כלולה בחומרי החקירה". המאשימה לא העלתה כל הסתייגות.
4. מועד שמיעת הראיות שנקבע נדחה לאור מחלת הקורונה של הנאשם, לאחר מכן קבע הנאשם לעצמו חופשה בחו"ל והציב עובדות בפני בית המשפט כי אינו בארץ במועד שמיעת הראיות אשר תואם עם העד המרכזי. המועד החלופי שנקבע לא תאם את יומנו של העד המרכזי ולבסוף התכנסו הצדדים בבית המשפט לשמיעת ראיות ביום 4.12.22.



5. בפתח ישיבת שמיעת הראיות הודיע הסנגור כי לפני תחילת הדיון פנה אליו חברו, ב"כ המאשימה, והודיע לו כי הוא מבקש להגיש מסמך נוסף, בעקבות ראיון ריענון עדות שערך לעד המרכזי וכן קיימות אמירות נוספות של העד אשר הוא לא נשאל לגביהן במשטרה. ב"כ המאשימה הגיב ואמר- "במהלך ריענונו של העד שהגיע היום, הוא הבהיר מס' דברים וכן הביא לי תעודה מסוימת שהראיתי לחברי בהתאם להנחיות. כפי שעלה מיוזמתו של העד בזמן הריענון. פעלתי בהתאם להנחיות פרקליט המדינה, הצגתי לחברי בכתב."
6. הובהר באותו דיון כי המסמך המדובר הינו תעודת המאבטח של העד המרכזי, התעודה אשר הייתה על פי הנטען בתוקף ביום המקרה. עוד מתברר כי במסגרת חומרי החקירה לא נכללה כל תעודת מאבטח. אותו עד הוא אשר ערך את החיפוש ומצא את הסכין.
7. הצדדים התייחסו לכך בדיון.
- ב"כ המאשימה השלים וטען "לשאלת בית המשפט, האם מדובר בדבר מה ברור שהיה חסר מקודם, אני משיב, זה לא שחור לבן, אך אני יכול לומר, כי זה לא משהו שמתבקש העד להביא, אלא הוא מביא זאת מיוזמתו. אני לא בטוח שבלי זה לא ניתן להסתדר, אך זה משהו שהוא ראוי שכן יהיה בפני בימ"ש". הסנגור הביע תמיהה על כי העד, המאבטח, ידע להביא לרענון דווקא את אותה התעודה "תמוה בעיני כי המאבטח בעל התעודה המתאימה למקרה, שהסתיימה ביום 22/08/22 ובריענון העד הוא יודע בדיוק לומר מה חסר בתיק. עם כל הכבוד, כמעט שלוש שנים אחרי המקרה הוא יודע לומר מה יקרה."
8. התנהל דיון לא פורמלי ובסופו ניתנה החלטתי על פיה על הצדדים להודיע לבית המשפט עד ליום 18.12.22 האם הגיעו לידי הסכמות. כמו כן נקבע באותה החלטה כי היה ולא יגיעו לידי הסכמות יודיעו האם ברצונם להשלים טיעוניהם באשר לאפשרות להגיש באמצעות העד את תעודת המאבטח. כמו כן נקבע כי היה ולא יבקשו להשלים טיעוניהם, תפורסם החלטה בנושא. לאחר ששני הצדדים לא מסרו כל הודעה, ביום 21.12.22 ניתנה החלטתי על ארכה לביצוע עד ליום 2.1.23.
9. הסנגור הגיש ביום 22.12.22 הודעה על פיה לא הגיעו לידי הבנות. לגופו של עניין ציין כי תעודת המאבטח מהווה השלמת חקירה הטעונה אישור ראש יחידה וכי הוספת חומר חקירה בשלב זה הינה בניגוד לסעיף 74 לחסד"פ ומהווה פגיעה בזכותו של הנאשם להליך הוגן. הסנגור הוסיף כי למאשימה היה די והותר זמן על מנת לבצע השלמת חקירה שכזאת עוד בטרם התקיים דיון ההוכחות.
- המאשימה לא הגישה כל הודעה ובכלל זה לא הודיעה כי בקשה רשות להשלמת חקירה.
- בנסיבות אלו הנני מפרסמת את החלטתי. בשל נסיבות אישיות ופרשתי הקרובה חל עיכוב בפרסום ההחלטה.
10. הצדדים בחרו שלא להשלים טיעוניהם כפי שהוצע ולא מונחת לפני הפנייה לפסיקה על ידי הצדדים אלא טיעוניהם התמציתיים.



מטיעוני הצדדים מתקבלת תמונה כי על פי שיטתו של הסנגור תעודת המאבטח של עד תביעה 1 הינה ראיה נדרשת מרכזית לצורך הוכחת כתב האישום על ידי המאשימה וכי הגנת הנאשם נסמכת, בין היתר על העדירה. המאשימה סבורה כי מדובר בראיה חשובה, הנדרשת לצורך החתירה לגילוי האמת, אך יחד עם זאת סבורה כי ביכולתה להרים את נטל ההוכחה גם בהעדירה. אכן ראיה לכך הינה עובדת הגשתו של כתב האישום גם בטרם הייתה ראיה זו בידה. עוד נלמד כי התובע סבור כי רענון העד נערך על פי הנחיות פרקליט המדינה ואילו הסנגור מעלה תהיות באשר לאופיו של הרענון לאור העובדה כי במהלכו התקבלה דווקא הראיה אשר לשיטתו הייתה חסרה במארג הראייתי לצורך הוכחת האישום.

11. ראיון עד לפני העדות בביהמ"ש, המכונה רענון עד, הינו הליך מקובל אשר הפסיקה הכירה בנחיצותו, אך יחד עם זאת אינו מוסדר בחקיקה. ביהמ"ש העליון התייחס לסוגיה זו בין היתר בבג"צ 841/19 מ"י נ. ביהמ"ש המחוזי בת"א ואח' סעיף 17.

"ראיון עד אינו הליך פורמלי המתחייב מכוח הדין. עם זאת, הצורך בראיון עד בטרם עדותו בבית משפט והלגיטימיות של הליך זה הוכרו על ידי בית משפט זה מימים ימימה (ע"פ 226/54 אלופי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ט 1345 (1955), להלן: ענין אלופי), זאת בעקבות המשפט האנגלי בו מוכר הליך זה מקדמת דנא. על תכליותיו של ראיון עד ועל חשיבותו עמד בית משפט זה לא פעם -

"תכליתו העיקרית של ראיון שתובע רשאי לקיים עם עדו היא לרענן את זיכרונו של העד בקשר לדברים שנמסרו על-ידיו בשלב החקירה בשל הזמן הניכר שלרוב חולף מאז המועד שבו העד מוסר את הודעתו בחקירה ועד למועד שבו הוא מוזמן להעיד לפני בית-המשפט. ברם למוסד הראיון יש גם תכליות נוספות: הוא מאפשר לפרקליט התביעה למלא את חובתו המקצועית, לעמוד באופן בלתי אמצעי על טיב עדיו ועל תרומתם לבירור האמת במשפט. כן הוא מאפשר לו להכין את עדיו לקראת הצפוי להם במשפט כדי להבטיח כי בעלותם על דוכן העדים ימסרו עדויות אמת מלאות ומפורטות. ראיון מוקדם עם עד עשוי לתרום גם לייעולו של ההליך השיפוטי, ואף מבחינה זו יש לקיומו תכלית ראויה" (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ פ"ד נט (6) 776, 845 (2005), להלן: ענין בורוביץ).

12. מן האמור לעיל נלמד כי תכליות רענון העד הינן- רענון זכרונו של העד באשר לדברים שנאמרו על ידו בשלב החקירה (לאור חלוף הזמן), התרשמות בלתי ישירה של התובע מן העד בטרם יקרא לביהמ"ש לתת בו אמון מלא וכן הכנתו לקראת הצפוי לו בביהמ"ש על מנת שיוכל למסור עדות מפורטת ואמיתית (ראה לעניין זה גם למשל בש"פ 6507/09 משה קצב נ. מ"י).

13. לצד תכליות נחוצות אלו הפסיקה שבה והזהירה מן הסכנות הטמונות בהליך זה ראה ע"פ 4855/02 מ"י נ. בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (פס"ד בורוביץ), פסקה 61.



- "ברם להכרה בלגיטימיות של מוסד הריאיון מתלווים גם חששות. כך, בין היתר, עלול להתעורר החשש שמא גלש הריאיון - הנערך במעמד צד אחד ובהיעדר אותם מנגנוני פיקוח וכללים מרסנים ומנחים הקיימים בנוגע להליך החקירה - מרענן זיכרון והכנת העד למתן עדותו להשגת ראיות חדשות אשר מקומה הטבעי הוא במסגרת החקירה. כן עשוי להתעורר החשש שמא בעטיו של הריאיון יתקשה בית-המשפט לעמוד על אמיתות עדותו של העד, בין היתר בשל הספק עד כמה נבעה עדות העד מזיכרונו החי ולא מכוחה של הדרכה מוקדמת"
- נלמד אם כן כי החשש שמא ראיון הריענון ישמש גם לצורך השגת ראיות חדשות מוכר בפסיקה. כפי שמבהיר כב' השופט זמיר בבש"פ 687/00 מאיר מסיקה נ. מ"י-
- "ברור כי בדרך כלל ראיון כזה אינו חלק מן החקירה, שהרי החקירה כבר נסתיימה, והראיון לא נועד לאסוף ראיות, אלא הוא, כמו ראיון שסניגור עורך עם עד הגנה, מתבסס על החקירה לצורך ניהול המשפט".
14. התובע המנהל ראיון עד, ראיון רענון, יכול להיות חשוף, גם אם ינהג על פי כל כללי הפסיקה והנחיות פרקליט המדינה, לעד אשר מיוזמתו יעלה עובדה חדשה או ראייה חדשה אשר יש בה כדי לחזק את האישום או לחזק את ההגנה. בבג"צ 841/19 מ"י נ. בימ"ש מחוזי ת"א ואח' בסעיף 19 בימה"ש העליון מפנה לפס"ד בורוביץ כיצד יש לנהוג באותו מצב ומצטט מתוכו
- "בהמשך לכך נקבע באשר לתוצרי הראיון כי -
- "... אם העד מוסיף בריאיון מיוזמתו פרטים עובדתיים חדשים, העשויים להיות רלוונטיים לכתב-האישום ומהותיים, בין לחיזוק עמדת התביעה ובין לתמיכה בהגנת הנאשם, מוטל על התובע לשקול אם בנסיבות העניין מן הראוי להפנות את העד להשלמת חקירה. מכל מקום, מוטל על התובע לתעד את אותם פרטים נוספים ומהותיים שמוסר העד בראיונו ולהעבירם מבעוד מועד לידיעת הסניגוריה" (ענין בורוביץ, בעמ' 846). (וראו גם ענין מסיקה, שם; ענין פלוני, פסקה 38)).
15. מהתנהלות הצדדים כפי שפורטה לעיל עולה כי התובע אכן יידע את הסנגור מיד לאחר ראיון הריענון, קרי, רגעים אחדים לפני תחילתה של הישיבה אשר נועדה לשמיעת ראיות- עדותו היחידה של עד התביעה 1. התובע הציג בפני הסנגור את אותה ראייה- תעודת המאבטח של העד הרלוונטית ליום המקרה וכן את התיעוד בכתב לראיון שערך התובע.
16. מדברי הסנגור עולה בברור תהייתו באשר לאופן ניהול ראיון הריענון, האם לא הווה השלמת חקירה, כאשר הסנגור ויתר על העדת כל העדים וביקש לסכם על סמך כל חומר החקירה כאשר לא יתנגד להגשתו, הסנגור חזר וביקש הדגשת התביעה כי אין לה ראיות נוספות לאלו שהוצגו בפניו, התביעה עמדה על העדת עד התביעה 1, עד התביעה הגיעה לראיון הריענון, מיד לפני תחילת ישיבת שמיעת עדותו כשהוא מצויד בתעודת המאבטח שלו הרלוונטית למועד כתב האישום ובחר להציגה לתובע מיוזמתו.
17. התובע חזר והדגיש כי העד מסר הכול מיוזמתו וכי לא בוצעה השלמת חקירה בעת ראיון הריענון וכי מילא אחר כל הוראות הפסיקה והנחיות פרקליט המדינה.



18. על מנת שביהמ"ש יבחן משפטית האם היה בראיון הריענון כדי להוות השלמת חקירה על בית המשפט לבחון את התייעוד שערך התובע לראיון ריענון העד וכן את חקירתו של העד במשטרה, אילו שאלות נשאל- לדוגמא האם נשאל האם היה מאבטח על פי חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ב- 2005 סעיף 7, שהינו בעל משמעות לצורך סמכותו לערוך חיפוש על פי סעיף 3 לאותו החוק. ההליך הפלילי מונע מהשופט השומע את הראיות בתיק לעיין ב בשני מסמכים אלו, שכן אלו טרם הוגשו על ידי העדים לביהמ"ש, אם בכלל יוגשו.
19. כב' השופטת מיכל אגמון-גונן בהחלטתה ב ת.פ. 18772-01-17 מ"י נ. יפרח סוקרת ודנה בפירוט בראיון ריענון עד ובהשלכותיו של ראיון אשר חרג מגבולות הפסיקה על קבילות עדותו של העד ועל שאלת מהימנותו. בסופה של החלטה מורה כב' השופטת כי כל ראיונות הריענון שיערכו באותו תיק יהיו מתועדים בהקלטה. יוער כי בית המשפט העליון בבג"צ 841/19 מ"י נ. ביהמ"ש המחוזי ת"א ואח' מבטל החלטה סופית זו וקובע כי מקומו של דיון בדבר שאלת הנחיה מסוג זה בחקיקה או בהלכה מחייבת של הרכב ביהמ"ש העליון. בהחלטתה של כב' השופטת אגמון גונן דנה גם בשאלה מי הוא המותב אשר נכון כי ידון בשאלה האם נפלו ליקויים בראיון ריענון העד ומה ההשלכות של אותם ליקויים, אם נפלו על קבילות ראיות אותו עד. שם נדונה שאלת עדותו של אותו עד, ואילו בפני שאלת הראיות החדשות שהציג העד. כב' השופטת מציגה שתי אפשרויות- האחת להמתין עם הכרעה בשאלות אלו עד אשר תסתיים שמיעת הראיות והשופט הדן בתיק יקבל תמונה מלאה של התנהלות החקירה, או כי על השאלה להידון בפני מותב אחר כמו דיון בשאלת עיון בחומרי חקירה על פי סעיף 74 לחוק סדר הפלילי.
20. דומה בעיני כי במקרה אשר בפני אין מניעה כי המותב אשר דן בתיק ידון בשאלה המונחת כעת בפני, שכן עניין לנו במקרה זה לא בשאלה האם כלל עדותו של העד המרכזי אינה קבילה יותר, אלא בשאלה האם דברים חדשים שעלו במסגרת ראיון ריענון העד ועניינם תעודת המאבטח של העד והגשתה כראיה. עוד שונה המצב אשר בפני מזה אשר עמד בפני כב' השופטת באותו מקרה כאשר כלל העדויות בתיק זה מצומצמות מאוד, הסנגור מסכים להגשתן והעד היחיד אשר עומד להעיד, לפי בקשת התביעה, הוא העד בו עסקינן. הסנגור הסכים להגשת חקירתו במשטרה והתביעה היא אשר בקשה להעידו, כך שאין חשש כי המותב הדן בתיק יעיין בחקירתו במשטרה, כאשר הסנגור כלל לא היה מסכים להגשתה.
21. יתרה מכך, ספק אם כלל ישמעו ראיות בפני לאור מועד פרשתי.
22. לפיכך נכון להשלים את הדיון בשאלה זו במהלך הדיון הקרוב, אליו יגיעו הצדדים מצוידים בחומרי החקירה ובתרשומת ריענון העד.
23. יוער כי לעניות דעתי הדיון בשאלת יכולתה של המאשימה להגיש לבית המשפט מסמכים חדשים, אותם מסר לה עד תביעה מרכזי בעת ראיון שערך לו התובע לצורך ריענון, תידון על פי עקרונות הלכת יששכרוב, ככל שימצא פגם כלשהו באופן השגת הראיה. ע"פ 5121/98 רפאל יששכרוב נ. התובע הצבאי (פורסם בנבו, ניתן ביום 4.5.06) קובע כי סוגיה זו נתונה להכרעת בית המשפט המוסמך לערוך את האיזון הראוי:



"הנחת המוצא בשאלת קבילותן של ראיות היא זו הנוהגת עימנו מאז ומתמיד, ולפיה ראיה שהיא רלוונטית - קבילה במשפט. עם זאת, בהתאם לדוקטרינה האמורה לבית-המשפט שיקול-דעת לפסילת קבילותה של ראיה בפלילים, אם נוכח לדעת כי הראיה הושגה שלא כדין וקבלתה במשפט תיצור פגיעה מהותית בזכותו של הנאשם להליך הוגן שלא בהתאם לגדריה של פיסקת ההגבלה. מדובר בנוסחת איזון עקרונית השואפת להשגת פשרה ראויה בין מכלול הזכויות והאינטרסים הרלוונטיים לשאלת קבילותן של ראיות שהושגו שלא כדין, ובהם: חשיפת האמת העובדתית, הלחימה בעבריינות וכן ההגנה על שלום הציבור ועל זכויות נפגעי העבירה מחד גיסא; אל מול ההגנה על זכויות הנאשם ועל הגינות ההליך הפלילי וטוהרו מאידך גיסא.

נוסחת האיזון האמורה תיושם על-פי שיקול-דעתו של בית-המשפט בהתחשב בנסיבותיו של כל מקרה לגופו ובהתאם לאמות-המידה המנחות עליהן עמדנו. אמות-מידה אלה נוגעות לאופיה ולחומרתה של אי החוקיות שהיתה כרוכה בהשגת הראיה; למידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסול על הראיה שהושגה; וכן לשאלת הנזק מול התועלת החברתיים הכרוכים בפסילתה. הדוקטרינה האמורה תהא כללית ומיושמת על כל סוגי הראיות, לרבות הודאות נאשמים..." (הדגשה לא במקור).

24. עוד סבורני כי נכון יהא לעשות שימוש באנלוגיה לשאלת תיקונו של כתב אישום באמצעות הוספת עדים חדשים. שכן גם אם ימצא כי אל נפל פגם בהליכים אשר באמצעותם הגיע לידי המאשימה הראיה החדשה- תעודת המאבטח, הרי שמדובר בהוספת ראיה חדשה כמעט בפתח ישיבת שמיעת הראיות, כאשר ההגנה הסתמכה על העדרה של הראיה בין חומרי החקירה.

25. אעיר עוד כי במסגרת שאלת תקינות השגת הראיה על ביהמ"ש לשקול גם אם היה מקום לעריכת השלמת חקירה. לצורך כך וודאי יש לעיין בעדויותיו במשטרה של העד.

26. על כן, הדיון הקבוע ליום 29.10.24 יתקיים כאמור בסעיף 22 לעיל ובשים לב לאמור בסעיפים שלאחריו. ניתנה היום, י"ח תשרי תשפ"ה, 20 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים.